

UMĚLCI A PROROCI. SCHIELE, HUNDERTWASSER, KUPKA, BEUYS A DALŠÍ

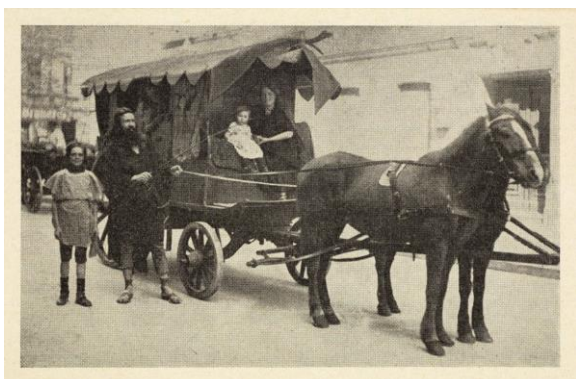
KARL WILHELM DIEFENBACH: „Vegetariánský apoštol“

Karl Wilhelm Diefenbach, *Per aspera ad astra*, 1892

První německý umělec-prorok. Chatrné zdraví obrátilo okolo roku 1880 pozornost Karla Wilhelma Diefenbacha k vegetariánství. Během svatební noci, při útěku na horu Hohen Peißenberg, zažil Diefenbach zjevení – po sestupu si oblékl roucho, začal chodit bos. Epickou báseň, kterou o svém vidění napsal, doplňuje legendární vlys *Per aspera ad astra*. V roce 1892 uspořádal Diefenbach vídeňskou výstavu v Rakouském uměleckém spolku (Österreichische Kunst-Verein), která přilákala 78 tisíc diváků a z proroka přes noc udělala hvězdu.

GUSTO GRÄSER „Přírodní prorok“

Již kolem roku 1910 získal Gräser status guru, který nestál o příznivce. Doufal, že život svých bližních zlepší osobním příkladem. Žil z milodarů, nevadila mu zima ani hlad, pro odpor k soukromému vlastnictví bydlel raději v jeskyni. Gräserovým tajným žákem se stal spisovatel Hermann Hesse, jenž se při psaní

inspiroval prorokovou osobností a šířil jeho stěžejní myšlenky. Gräser byl poutníkem a při svých cestách potkával tisíce lidí, kteří v něm spatřovali živoucí ztělesnění světánapravce.

LUDWIG CHRISTIAN HAEUSSER: „Světec inflační éry“

Původně distributor šampaňského Haeusser se stal prorokem díky vidění v roce 1912, které se událo ve frankfurtském hotelovém pokoji. S tím co obnáší bytí prorokem ho později seznámil Gusto Gräser. Vynikající řečník, samozvaný „duchovní vladař“, si dokázal podmanit široké publikum dychtící po jeho slovech. Je autorem řady plakátů oznamujících jeho vystoupení. Značnou část Haeusserových stoupenců tvořily ženy dychtící po očistě skrze obcování s prorokem. Haeusser se později věnoval také publikační činnosti ve vlastních novinách, kandidoval do říšského sněmu a přednášel téměř až do smrti v roce 1927.

Ludwig Christian Haeusser, *Haeusser*, 9, 198, 1926

FRANTIŠEK KUPKA

Když se Kupka v říjnu 1891 přesunul z Prahy do Vídně, bylo mu pouhých dvacet let. Nedlouho poté ho významně ovlivnila výstava Karla Wilhelma Diefenbacha, jehož komunu u Vídně navštívil a později se k ní i na několik měsíců přidal. Ikonografie mnohých pozdějších pařížských prací – mohutné sfingy, monumentální chrámy, rozměrné lekníny a velké lotosové květy – prozrazuje mimo jiné inspiraci z doby, kdy se pohyboval ve

vídeňských esoterických kruzích. V roce 1906 všechny tyto prvky sloučil a začal malovat obrazy ukotvené v teosofických, monistických a darwinovských představách. I tato díla, která nejsou ani zcela nerealistická, ani čistě figurativní, vycházela ve své podstatě z let, jež Kupka strávil ve Vídni, během nichž nepřišel do kontaktu jen s Diefenbachem, ale také s Fidusem.

František Kupka, *Cesta ticha II.*, 1900–1903

GUSTAV NAGEL Ježíšův věrozvěst

Gustav Nagel s mírovým praporem, kolem 1903

Samozvaný Ježíšův věrozvěst Gustav Nagel využíval zhruba od roku 1900 při svém působení vzhledu božího syna. Během několika let prodal na 50 tisíc pohlednic s vlastní podobiznou a veškeré umělecké sklony vložil do dušlečtění svého vzhledu. Zajímalo ho publikum ochotné utratit pár drobných za jeho portrét či pamflet. Během své proslulé pouti do Jeruzaléma, Palestiny a zpět,

potkal svoji první ženu, která patřila k dřívějším následovníkům Diefenbachovým. Společné dítě Nagel pokřtil v ledových vodách jezera Arendsee, čímž ho neúmyslně sprovodil ze světa. Nagelova druhá manželka se pokusila utopit sebe i jejich nejmladšího syna. Jeho třetí žena ho objevila díky portrétu na jedné z jeho pohlednic.

EGON SCHIELE

V roce 1909 se Egon Schiele spolu s několika dalšími umělci rozhodl založit ve Vídni Neukunstgruppe (Novou uměleckou skupinu) a měsíc nato definitivně zanechal studií na Akademii výtvarných umění. Schieleho přátelé podnikli cestu do Švýcarska, kde se seznámili s „přírodním prorokem“ Gräserem. V roce 1910 se Schiele seznámil s Diefenbachovým žákem, kritikem umění, Arthurem Roesslerem. Vše dohromady tak vedlo k tomu, že se Schiele začal zabývat motivem, který se stal dominantním tématem jeho obrazů: umělcem jako trýzněným prorokem.

Egon Schiele, *Stojící mužská postava (Autoportrét)*, 1914

JOSEPH BEUYS

Estetický odkaz umělců-proroků – od Diefenbacha po Nagela, Baadera a Haeussera – nezanechal nikde hlubší stopu než v díle Josepha Beuysa. Stejně jako jeho předchůdci i on zakládal v 60. letech 20. století vlastní pseudopolitické strany a zformuloval vlastní, osobitou verzi křesťanství. Inspiroval se zásadami antroposofie Rudolfa Steinera, v souladu s někdejší stylizací Diefenbacha se prezentoval jako trýzněný umělec.

Joseph Beuys, *Revoluce jsme my*, 1972

FRIEDRICH MUCK-LAMBERTY:

Mesiáš mládežnického hnutí

Skupina *Neue Schar* Friedricha Muck-Lambertyho vyvolala ve 20. letech 20. století ve Frankách a Durynsku taneční šílenství. Stovky a tisíce lidí se brzy začaly zapojovat do tanců pořádaných původní skupinou, jejíž jádro tvořilo asi dvacet jedinců. Členové *Neue Schar* spali na polích nebo v lese, žili z darů přírody či druhých, alkohol a maso měli zakázané. Během 20. let 20. století se Muck-Lamberty pokusil o zplození „nové lidské rasy žijící v Kristu“ sdílením lože s několika ženami zároveň. Věřil ve zrod nového spasitele. Žárlivost jeho partnerek nakonec vedla k policejnímu vyšetřování. V roce 1923 byl původní mesiáš mládežnického hnutí nucen vzdát se svého titulu.

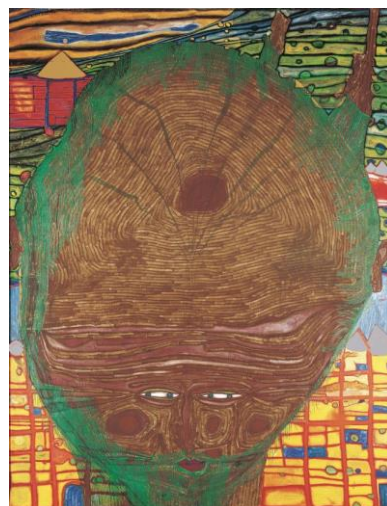
Kurátorka výstavy: Pamela Kort, Berlín/Curych

Spolupráce: Veronika Hulíková, Rea Michalová

Výstavu připravila Schirn Kunsthalle ve Frankfurtu ve spolupráci s Národní galerií v Praze

FRIEDENSREICH HUNDERTWASSER

Friedrich Stowasser se k umění přiklonil po roce 1945. Zamiloval si Schieleho a jeho monografii od Arthura Roesslera. Krátce po nástupu na Akademii studií nechal a odjel do Itálie. V zimě 1951 se přejmenoval na Hundertwassera a proměnou prošel i jeho vzhled – začal nosit „tvůrčí oblečení“ a šil si vlastní boty jako kdysi prorok Gräser. V téže době napsal báseň Miluji Schieleho obsahující verše, které jakoby vypadly z úst Diefenbachovi: „Nic tě nezachrání, ani křesťanství, ani komunismus, ani měšťácký životní styl. Nech promlouvat děti, malíře a architekty. Nech je mluvit, ty, kteří vědí o novém náboženství... ty, kteří to s tebou myslí dobře.“ Hundertwasser získal pověst světoběžníka a guru alternativního životního stylu.

Friedensreich Hundertwasser, 498 *Vous je trávnikem plešatého muže*, 1961

Doprovodné programy

Komentované prohlídky

- 26. 7. v 16.00 s historičkou umění Markétou Ježkovou
- 16. 8. v 16.00 s historičkou umění Duňou Panenkovou
- 30. 8. ve 14.00 s historičkou umění Jitkou Šosovou
- 19. 9. ve 14.00 s historičkou umění Markétou Ježkovou
- 4. 10. v 16.00 s historičkou umění Jitkou Šosovou
- 18. 10. v 16.00 s historičkou umění Duňou Panenkovou

Cena: základní 80 Kč, snížená 50 Kč (zahrnuto vstupné a poplatek za odborný výklad) /
Doba trvání: cca 60 min. / Místo setkání: pokladny v přízemí Veletržního paláce

Přednášky se zahraničními odborníci

Září 2015 přednáška historičky umění Lynne Cooke, kurátorky National Gallery of Art, Washington (téma a termín budou upřesněny)
18. 10. v 18.00 Tajná historie: Kupkovo setkání s Diefenbachem a vliv na jeho tvorbu: 1892–1920, přednáška nezávislé kurátorky a historičky umění Pamely Kort, kurátorky výstavy Umělci a proroci

Rozšiřující přednášky

- 30. 9. v 18.00 Od řemeslníka po proroka. Proměna postavení umělce ve společnosti od antiky k dnešku, přednáší historička umění Markéta Ježková
- 7. 10. v 18.00 Sémě okultismu. Tajné nauky v kontextu umění kolem 1900, přednáší historik umění Václav Hájek
- 21. 10. v 18.00 Sto let antroposofického umění, přednáší historik umění David Voda

Cena: základní 150 Kč, snížená 130 Kč (zahrnuto vstupné a poplatek za odborný výklad) /
Doba trvání: cca 90 min. / Rezervace: nutná / Místo konání: auditorium Veletržního paláce

Výtvarná dílna pro mládež a dospělé

Svět znovu nově

11. 10. Jak mohou vize a imaginace spolu s vírou v lepšího člověka ovlivňovat umělce? Objevte inspirující témata pro vlastní tvorbu. Pojdte spolu s uměním proměnit svět. Dílnu vede současný umělec. Budeme pracovat s malbou, fotografií, objekty a performancí. Předchozí znalosti a zkušenosti nejsou nutné.

Doba trvání: 11.00–17.00 hod. / Cena: 600 Kč / 400 Kč studenti, učitelé a senioři (zahrnuje vstupné, odborné vedení a výtvarný materiál). Přestávka na oběd od 13.00 do 14.00 hod. / Rezervace nutná

Program pro děti

Otevřené sobotní ateliéry pro děti a rodiče

- 19. 9. Zažít umění jinak (volný vstup v rámci festivalu Zažít město jinak)
- 10. 10. Nech se vést! Kupka — Schiele — Hundertwasser

Cena: 80 Kč / účastník starší 4 let (není-li uvedeno jinak) / Doba trvání: navštivte ateliér kdykoli od 14.00 do 16.30 hod. / Rezervace: není nutná / Facebook: Výtvarné dílny pro rodiny s dětmi v Národní galerii.

Otevřené výtvarné herny pro rodiče a děti od 1,5 do 5 let

Zveme vás do výtvarné herny, kde můžete společně se svými dětmi tvořit, hrát si a inspirovat se výtvarnými díly z výstavy Umělci a proroci.

V kupce sena

23. 9. od 15.30 do 16.45 hod., poslední vstup v 16.15 hod.

24. 9. od 10.15 do 11.30 hod., poslední vstup v 11.00 hod.

24. 9. od 15.30 do 16.45 hod., poslední vstup v 16.15 hod.

Boj se Beuys

14. 10. od 15.30 do 16.45 hod., poslední vstup v 16.15 hod.

15. 10. od 10.15 do 11.30 hod., poslední vstup v 11.00 hod.

15. 10. od 15.30 do 16.45 hod., poslední vstup v 16.15 hod.

Cena: 60 Kč / 1 osoba starší 1,5 roku (v ceně je zahrnuto vstupné, odborné vedení a výtvarný materiál) / Rezervace: není nutná / Facebook: Otevřená výtvarná herna.

Studio

Prostor ve výstavě pro odpočinek, studium a vlastní tvorbu dospělých i dětí. Co činí proroka prorokem? Jakou roli mají pro společnost vize a utopie? Lze změnit svět uměním? Sdílejte své myšlenky a nápady, rozvířte svoji představivost.

Vzdělávací programy pro školy

Nabízíme komentované prohlídky nebo prohlídky s výtvarnými etudami na míru. Informujte se o tématech, termínech a ceně.

Rezervace: dva týdny předem

Programy pro pedagogy

Komentované prohlídky

Seznámíme vás s výstavou Umělci a proroci. Kdo byli oni proroci? Jak ovlivnili F. Kupku, E. Schieleho, F. Hundertwassera nebo například J. Beuyse? Kromě komentované prohlídky výstavy vám nabídneme také podněty k jejímu zprostředkování vašim žákům a studentům.

27. 8. v 15.00 hod.

22. 9. v 16.30 hod.

Cena: zdarma / Doba trvání: cca 60–90 min. / Rezervace nutná

Studijní materiály nejen pro pedagogy

Uvažujete-li o návštěvě výstavy se svou třídou, využijte k přípravě Studijní materiály.

Představí vám výstavu Umělci a proroci a aktivity, které lze realizovat přímo na výstavě či před nebo po její návštěvě ve třídě. Studijní materiály budou k dispozici ke stažení zdarma od 27. 8. 2015 na: <http://www.ngprague.cz/studijni-materialy-1>

Komentované prohlídky na objednávku

Chcete si prohlédnout výstavu s výkladem lektora se svými přáteli? Objednejte si soukromou komentovanou prohlídku. Možné také v cizích jazycích (anglicky, francouzsky, německy). Informujte se o volných termínech na níže uvedených kontaktech.

Cena: základní v češtině 600 Kč / 60 min. / 1 skupina (max. 25 osob); cizojazyčný výklad 1500 Kč / 60 min. / 1 skupina (max. 25 osob) + vstupné na výstavu /

Rezervace: dva týdny předem

Pražské kulturní události rozšiřující téma výstavy

Hudba a film

12. 10. a 13. 10. Španělská synagoga (Věžeňská 1, Praha 1)
CINEGOGA | kinokonzert experimentální němé filmy s živou hudbou ve světových premiérách

Divadlo

říjen Studio Hrdinů (Veletržní palác, Dukelských hrdinů 47, Praha 7)
Církev – Zahorklý Céline v Církvi tepe meziválečnou společnost. Tematicky se dá hra rozdělit do čtyř částí: kolonialismus, kapitalismus, antisemitismus a socialismus.

Současný tanec

říjen 2015 PONEC — divadlo pro tanec (Husitská 24a/899, Praha 3)
KOREKCE – Co je nesvoboda víme, ale víme, co je to svoboda?
Jak v ní najít klid?

Sledujte webové stránky Národní galerie v Praze, doprovodný program bude upřesňován a rozšiřován. Informace a rezervace e-mail vzdelavani@ngprague.cz, tel.: 224 301 003, Lektorské oddělení Sbírky moderního a současného umění NG v Praze. Změna programu vyhrazena.

Tiskové materiály a obrazový doprovod

<ftp://78.41.22.132/press>
login: press
heslo: press*2015*

Upozornění

Poskytnutý fotomateriál, který přebíráte od zhotovitele: Národní galerie v Praze, Staroměstské náměstí 12, 110 15 Praha 1, užijete výhradně pro účely propagace Národní galerie v Praze a u uveřejněné reprodukce vždy uvedete Fotografie © 2015 Národní galerie v Praze. Současně se zavazujete, že neposkytnete tento fotografický materiál třetí straně, nebudete jej archivovat a plně se zavazujete k dodržování autorských práv.

Generální partner NG

Komerční banka

Hlavní mediální partner NG

Česká televize

Mediální partneři NG

Český rozhlas, Hospodářské noviny,
Aktuálně.cz, Prague Events Calendar,
Anopress IT

Kontakt

Národní galerie v Praze
Staroměstské náměstí 12, 110 15 Praha 1
[Web](#) | [Facebook](#) | [Twitter](#) |
[Instagram](#) | [YouTube](#)

Tereza Ježková
PR manager
+420 728 301 377
jezkova@ngprague.cz